

NOACH 2018 - SOURCE SHEET

www.rabbidunner.com

1. BEREISHIT 9:18-29 – NOACH EXITS THE TEIVA WITH HIS SONS

וַיְהִיו בְּנֵי נֹחַ הַיִּצְאָאִים מִן הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וְיָפֶת וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן

The sons of Noah who came out of the ark were Shem, Ham, and Japheth—**Ham is the father of Canaan.**

שְׁלֹשָׁה אֱלֹהֵי בְנֵי נֹחַ וּמֵאֵלֶּה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ

These three were the sons of Noah, and from these the whole world branched out.

וַיַּחֲל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם

And Noah began to be a master of the soil, and he planted a vineyard.

וַיִּשְׂתֶּה מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אֹהֶלֶה

He drank of the wine and became drunk, and he uncovered himself within his tent.

וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנָעַן אֶת עֲרוֹת אָבִיו וַיַּגֵּד לְשְׁנֵי אֶחָיו בַּחוּץ

Ham, **the father of Canaan**, saw his father's nakedness and told his two brothers outside.

וַיִּקַּח שֵׁם וְיָפֶת אֶת הַשִּׁמְלָה וַיִּשְׂימוּ עַל שִׁכְמָם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיִת וַיִּכְסּוּ אֶת עֲרוֹת אָבִיהֶם וַיִּפְּנִיחֶם אַחֲרָיִת וְעֲרוֹת אָבִיהֶם לֹא רָאוּ

Shem and Japheth took a cloth, placed it against both their backs, and walking backward, they covered their father's nakedness; their faces were turned away, so that they did not see their father's nakedness.

וַיִּיקָץ נֹחַ מִיַּיִנו וַיֵּדַע אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן

Noah woke up from his wine and found out what his youngest son had done to him,

וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו

And he said, "**Cursed be Canaan; he shall be a slave among slaves to his brethren.**"

וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי שֵׁם וַיְהִי כְנָעַן עֶבֶד לָמוֹ

And he said, "Blessed be God, The God of Shem; **Let Canaan be a slave to them.**"

יִפְתַּח אֱלֹהִים לְיָפֶת וַיִּשְׁכֵּן בְּאֹהֶלֵי שֵׁם וַיְהִי כְנָעַן עֶבֶד לָמוֹ

"May God expand Japheth, and may He dwell in the tents of Shem, and **may Canaan be a slave to them.**"

2. RASHI – WHY MENTION CANAAN IN THE CONTEXT OF THIS STORY?

למה הוצרך לומר כאן? לפי שהפרשה עסוקה ובאה בשכרותו של נח שקלקל בה חם, ועל ידו נתקלל כנען, ועדיין לא כתב תולדות חם, ולא ידענו שכנען בנו, לפיכך הוצרך לומר כאן וחס הוא אבי כנען.

Why is it necessary to mention [Canaan] here? Because this section goes on to deal with the account of Noah's drunkenness when Ham sinned and through him Canaan was cursed. As the generations of Ham have not yet been mentioned and we would not know that Canaan was his son, it was necessary to state here that "Ham is the father of Canaan".

3. Ibn Ezra – Canaan were cursed from the time of Noah

ללמד ששניהם רעים כמעשה אבות יעשו בנים. והזכיר כנען ולא כוש בעבור שיקלל כנען ונכתבה זאת הפרשה להודיע כי הכנענים מקוללים וכן בנותיהם מימות נח. וכן אמר אברהם לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני.

4. Ibn Ezra – 1. Was Ham really Noah's youngest son? 2. Introducing the sin of Canaan.

הנה כתוב: "שם חם ויפת" (ט' י"ח) והנה, אם אמרנו כי הגדול יפת הוא, או שם, הנה לעולם חם האמצעי? והאומר כי יפת הגדול, ובעבור כבוד שם הזכירו הכתוב בתחלה, אם כן למה הזכיר חם שהוא רע לפני יפת הגדול? והאומר כי פירוש הקטן בזוי... איננו פשוט. כי הנה קטן פירוש במספר. **והנכון בעיני שחם ראה ולא חדש מעשה, רק כנען עשה דבר, והכתוב הסתירו. ואין לנו לפרש ולחפש בדרך סברא לדבר דברים על נביא גדול אולי אינם אמת.** ופירוש בנו הקטן - בן חם הקטן. וכן כתוב: ובני חם "כוש ומצרים ופוט וכנען" (י, ו), וגם בן הבן יקרא בן, כמו...

5. Ramban – convoluted refutation of Ibn Ezra, and how Noah knew when he woke up

והנה החטא שראה חם ערות אביו ולא נהג בו כבוד שהיה ראוי לו לכסות ערותו ולכסות קלונו שלא יגידנו גם לאחיו והוא הגיד הדבר לשני אחיו בפני רבים להלעיג עליו וזה טעם "בחוי" וכן תרגם אונקלוס "בשוקא" וטעם וידע את אשר "עשה לו" שגלה חרפתו לרבים והיה בוש בדבר ורבותינו הוסיפו עליו חטא...

והנכון בעיני כי חם הוא הקטן לנח... וכנען הוא הבן הגדול לחם, ואשר אמר "ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען" אחרי נמכר לעבד עבדים נתן לכל אחיו מעלה עליו. וכאשר אירע המעשה הזה לנח לא היה לחם זרע זולתי כנען, וזהו טעם "וירא חם אבי כנען" כי אין לו בן אחר. וכאשר חטא לאביו קלל זרעו ואם אמר "ארור חם עבד עבדים יהיה" לא יזיק רק לגופו כי הזרע שכבר נולד איננו בכללו, ואולי לא יוליד ולא לקח ממנו נקמתו, כי מי יודע מה יהיה אחריו, על כן קלל הבן שהיה לו ואם יוליד מאה די שיקולל בנו הבכור וכל זרעו אתו.

6. Two Important Questions to consider...

- **Why did Ham/Canaan deserve such a terrible punishment for exposing Noah's nakedness?**
- **Why was Canaan cursed for Ham's sin?**

7. Midrash – 2 suggestions to explain Canaan's punishment (each used by different commentators)

ויאמר "ארור כנען". חם חוטא וכנען מתקלל? אתמהה! **ר' יהודה אומר**, לפי שכתוב "ויברך אלקים את נח ואת בניו (ט, א), ואין קללה במקום ברכה, לפיכך ויאמר "ארור כנען". **ר' נחמיה אומר**: כנען ראה והגיד להן לפיכך תולים את הקללה במקולקל.

8. R. Yosef Bechor-Shor (French Tosafist, 12th Cent.) – Both Ham AND Canaan did something wrong

ויתגל בתוך אהלה. שאחרים גלו אותו, ולא פירש מי, אבל על דרך הקללה יש לידע שכנען גילהו. **וירא חם**: ולא כיסהו אלא פירסמו, שלא הגיד לאחיו כדי לכסותו, שאם רצה כסהו, ולכך נתקלל גם הוא.

9. Sanhedrin 70a – what actually happened to Noah?

דריש עובר גלילאה : י"ג ווי"ן נאמרו ביין (בראשית ט, כ) ויחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחורנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם וגוי וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן

A visitor from the Galilee expounded: The conversive vav is stated thirteen times in [the passage concerning] wine... [All thirteen instances of the conversive vav here are followed by the letter yod. Together they form the word vay, meaning woe, and allude to the suffering and misfortune caused by uncontrolled drinking.]

רב ושמואל חד אמר סרסו וחד אמר רבעו

Rav and Shmuel [disagreed about what happened to Noah]: One says that he [Ham] castrated Noah and one says that he [Ham] sodomized him.

מאן דאמר סרסו מתוך שקלקלו ברביעי קללו ברביעי. ומאן דאמר רבעו גמר "וירא" "וירא". כתיב הכא "וירא חם אבי כנען את ערות אביו" וכתב התם (בראשית לד, ב) "וירא אותה שכם בן חמור"

The one who says that he castrated Noah [says this because] since he injured Noah with respect to the possibility of conceiving a fourth son, therefore Noah cursed him by means of Ham's fourth son. And the one who says that he sodomized Noah uses [a word analogy between the words] "and he saw" and "and he saw." Here it is written: "And Ham, the father of Canaan, saw the nakedness of his father"; and there it is written: "And Shechem, son of Hamor the Hivite, prince of the country, saw her [and he took her, and lay with her, and afflicted her]" (Genesis 34:2). [This indicates that the term "saw" alludes to sexual intercourse.]

10. Pirkei D'Rabbi Eliezer 23 – a strange reference to Canaan...

Pirke de-Rabbi Eliezer is an Aggadic-Midrashic work on the Torah containing exegesis and retellings of biblical stories. The composition enjoyed widespread circulation and recognition throughout Jewish history and continues to do so in the present. Traditionally, it was understood to be a Tannaitic composition written by Rabbi Eliezer ben Hyrcanus - a disciple of Rabbi Yohanan ben Zakai and the teacher of Rabbi Akiva and his disciples. Modern scholarship has shown that the book is a medieval work from the 8th Century.

מצא נח גפן שגורשה ויצאה מגן עדן ואשכולותיה עמה. נטל מפרותיה ואכל וחמד אותם בלבו... ונטע ממנה כרם בארץ. בו ביום נשתגשו פירותיה... שמה ממנה יין ונתגל בתוך האהל... ונכנס כנען וראה את ערות אביו וקשר חוט בבריתו וסרסו. ויצא להגיד לאחיו. נכנס חם ומצא לערות אביו ולא שם על לבו מצות כבוד אב. יצא והגיד לשני אחיו בשוק, כמשחק באביו. גערו בו אחיו ולקחו כסות עמהם והלכו להם אחורנית וכסו את ערות אביהם... ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן ואררו שנאמר ארור כנען.

Noah found a vine which was lying there, which had come out of the garden of Eden. It had its clusters with it. He took of its fruit and ate, and rejoiced in his heart... He planted a vineyard with it. On that very day it produced and became ripe with its fruits... He drank wine thereof, and he became exposed in the midst of the tent... Canaan entered and saw the nakedness of his father, and he bound a thread (where the mark of) the Covenant was, and emasculated him. He went forth and told his brothers. Ham entered and saw his nakedness. He did not take to heart the duty of honouring one's father. He went out and told his two brothers in the market, making fun of his father. His two brothers rebuked him and took a cloak with them, and they went backwards and covered the nakedness of their father... Noah awoke from his wine, and he knew what the his youngest son had done unto him, and he cursed him, as it says, "Cursed be Canaan"...

11. Dr. Tzemah Yoreh - The Bible Critic's solution: "supplementary paradigm of bible criticism"

It is likely that in an earlier version of the story (the J source), Noah had four sons, not three: Shem, Ham, Japheth, and Canaan. The later Priestly source had a different tradition, however, that Noah had only three sons (5:31, 6:10, 7:13, 9:19, 10:1, all P texts). P was by nature a conservative supplementer/editor – he finds a way to assert his view that does minimal violence to the biblical text. (According to the supplementary paradigm of biblical criticism, erasure or deletion was rarely if ever employed.) Accordingly, I would argue that P was not comfortable erasing Canaan entirely from the text in favor of his own view – and adds the clause "and Ham was the father of" to verse 18 to make it seem as though Canaan were Noah's grandson rather than his son. P adds these same words again in verse 22, thereby making Ham the assailant instead of Canaan. Finally, he adds 9:19 to re-emphasize his view that Noah had only three sons. By doing so he brings J's text in line with his own tradition of three sons, but at the expense of the coherence of the story.

NEAT, BUT IT STILL LEAVES THE QUESTION: WHAT ACTUALLY HAPPENED? WHY THE TERRIBLE CURSE?

12. Malbim – trying to make sense of what actually happened

חז"ל פיי שרבעו או שסרסו, מ"ד שרבעו מפרש כמו וראה את ערותה שהוא כנוי לבעילה, ובמדרש אמר שכנען סרסו, פירש וירא פעל יוצא (כמו וירא אותם את בן המלך), שפיי שחם אבי כנען הראה לכנען, וכנען פעל הפעל המגונה, וחם הגיד לשני אחיו כמתפאר ברעתו:

13. Itai Kagan – why Chazal think that the offense was sexual

על אף שמתחילה נראה שפירוש זה הוא מדרשי לגמרי, הרי שהבאת הראיה מפרשת העריות מגלה פנים בפירוש זה. אכן, בעברית מקראית הביטוי "לראות ערוה" או מקבילו "לגלות ערוה" משמעותם קיום יחסי אישות אסורים, והם לשון נקייה. המקרא מרבה לדבר על נושאים שכאלו בדרכים לא מפורשות להצניע את דבריו.

14. Itai Kagan – a possible explanation, to tie up all the loose ends

המפתח להבנת חטא חם הוא דיוק בלשון הכתוב: וַיֵּרָא חָם אֲבִי כְנַעַן אֶת עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגִּד לְשְׁנֵי אֶחָיו בְּחוּץ. בויקרא י"ח, ח, כתוב: "עֶרְוַת אִשְׁתְּ אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה עֶרְוַת אָבִיךָ הוּא". ובדומה לכך בויקרא כ', י"א: "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשְׁתְּ אָבִיו עֶרְוַת אָבִיו גְּלָה". המשמעות של "עֶרְוַת אָבִי" כאן היא ערות אשת האב, ולא ערות האב עצמו... אפשר לפרש את "ערות אביך" כאיסור לשכב עם האב אך יש להקשות על כך מכיוונים אחדים: ראשית, אפשר ללמוד איסור זה מאיסור משכב זכור. שנית, בכל פרשת "אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֶרְוָה" יש רשימה של נשים שהן בנות משפחה, ולעולם לא של גברים...

לכן נראה שחטאו של חם לא היה שרבע את אביו, אלא שניצל את שכרותו של נח כדי לשכב עם אמו, אשת נח... המשך המדרש מפרש שמטרת נח הייתה לשכב עם אשתו בזמן שהיה שיכור, אך הוא לא הצליח בכך: "אמר ר' הונא בשם ר' אליעזר... בא לשמש מיטתו, ונתפזר זרעו ונתבזה." א"כ הסיפור המתקבל הוא כזה, נח שתה מן היין והשתכר, ונכנס לאוהל כדי לשכב עם אשתו... נח איבד הכרה... והוא ואשתו נותרו מגולים באוהל. חם בנם הקטן נכנס לאוהל, ובעוד אביו מחוסר הכרה שכב עם אמו... אני חושב שיש בפירוש זה כדי לפתור את הבעיה הקשה של קללת כנען. אינני חושב שכנען הוא החוטא, כפי שסברו אחרים, אלא שכנען הוא תוצאת החטא עצמו. הוי אומר, כנען הוא הבן של חם שנולד מזיווג עם אמו. לכן נח מקלל אותו, שכן הוא הבן הממזר, המסמל בעולם את העוון הגדול והבושה שעולל לו בנו חם.